

(א) [פסחים פ"ו: ט] דמריס
[א: כ] א' כמרות ה'
(ד) קדושין ט"ז: ט' ו' ממנו
סה: סוף מס' ד"א
(ו) סנהדרין ק"ז: ט' [פסוה]
מ. סנהדרין ק"ז: ט'
(ח) מגילה ט"ז: ט' ו' ז' ז'
דמנאי: ט' [לקמן ג'ג'
(ט) ע"י אר"י פרק ל"ד]

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה כי מוריד
לגבות לברות שם הגהר:

גליון הש"ס

גב' עד יעקב לא היה
חולשא. ע"פ ז"כ דף
ט"ז ע"כ מוס' ד"ה שכל
וע"פ רש"י במוס' בראשית
(כ"ח) כפסוק ומה היל
ושלמה ובחוקי שם:

הגהות הגר"א

[א] רש"י ד"ה משמין
דימין לא כפחות ט"ו.
ז"כ ורמב"ם מפרש
משמין אומר כפחות
הפחות וטמן הח"י וכן
פי' ב"כ ק"ו ע"א:

לעני רש"י

צנטיני"ר [צנטיני"ר]
משקל של מאה יתירות.
פרונצ"ש [פרונצ"ש].
פולי ברובים.
גוברייני"ל [גוברייני"ל].
הגה הספינה.

מוסף רש"י

מכאן שמסרביץ לקטן.
מלקבל דכתיב עד שפירש בו,
ואין מסרביץ לגדול. שכן
גמלאים שאלמו לנאכיהם
כן מפשה, ולא סרבו בו,
ולטו אמרי כי כמחוב ללן
עד ופלא כגון מהל (פסחים
פ"ה). עובר לטורה. ככל
מקום שיש סומרים מקלנין
אומי כמורת שקלים
(בבב"ר טו). קנטרי. מאה
סלים ככל שקל (שם).
פירשה נדה. שחור לא
אורח כנשים עלמות הים
ונמלח הפסק (בראשית
י"ח ט) ויחך ויחך ממאה
ומל וכן הנקד, אבל לא
העונות שאלמה היא
בטומאה (ד"ה י"א).
ירשאל אדם באכסניא
שלו. לאש על האשה
ולאשה על האיש (בראשית
י"ח ט). אין שואלין
בשלוש אשה כלל. שאם
ממן שאלת שלם ישו
כנילים זה עם על ידי
שלום ויבואו ללוי מיכה
(דברים טו). ואדוני זקן.
שחי אמרה לטון מזי
ובכנהו הקדיש ללוי מיכה
לנאכיהם כגון למה זה
למקה שרה וגו' ואלו זקתי
ושני הדב מני העולם
(יבמות ט"ה). בעא רחמי
והיה חולשא. כד שאל
פנאי לבניו לנא כל אחד
ואחד ממקומו להיות עליו
בשעת מיתה. שכיב שואלין
שנפל למטה יודעין שימות

השוכר את הפועלים פרק שביעי בבא מציעא פ"ו.

עין משפט
נר מצוה

א ב מ"י פ"ח מהל'
אסורי ביאה הלכה ה'
סמג לאין קבו טו"ע
ה"ה ע"כ כ"ה סעף ו'
וכפי' המוס':
יא ג מ"י פ"ע מהלכות
שפירות הל' ג סמג
עשין פט טו"ע מ"מ ס'
שלא סעף ג:
יד ד מ"י פ"ב ע"כ הל'
ס סמג עשין ט'
טו"ע מ"מ ס' ע"כ ס"ב:

תורה אור השלם

- 1 ויפצר בם מאד
ויקרו אליו ויבאו אל
ביתו ויעש להם משתה
ומצות אקף ויאבלו.
בראשית י"ט ג
2 ויאקחה פת לחם
ויקדו ללכס אחר
משמרו כי על כן עברתם
על עבדכם בראשית כן
תעשה פאקש בדרך:
בראשית י"ח ה
3 ואל הנקד רץ
אברהם ויחך בן בקר
דך וטוב ויחך אל ויעש
וימחר לעשות אתו:
בראשית י"ח ז
4 אדני שמעני ארץ
ארבע מאת שקל כסף
ביני וביקר מה הוא זאת
מתוך קבר: בראשית כג טו
5 וישמע אברהם אל
עפרון וישקל אברהם
לעפרון את הכסף אשר
דבר באזני בני חת ארבע
מאות שקל כסף עבר
לחתו: בראשית כג טז
6 וימחר אברהם
אתה אל שרה ויאמר
מחרי שלש סאים קמח
סלת לשי ויעש ענת:
בראשית י"ח ו
7 ויחך המאה והקבל
יבן הנקד אשר עשה
ויחך לפיכך והוא עמד
עליהם תחת העץ
ויאבלו: בראשית י"ח ח
8 ויאמרו אליו איה
שרה אשר ויאמר נדה
באתל: בראשית י"ח ט
9 ותבוקו שרה בקרבך
לאמר אתרי כלתי והיתה
לי עבדה ואדני זקן:
בראשית י"ח יב
10 ויאמר י"ז אל אברהם
למה זה עתה שרה
לאמר הלא אמנתי אלק
ואני זקנת: בראשית י"ח יג
11 ותאמר מי מלל
לאברהם בהניקה בנים
שרה כי ילדתי בן זקנתי:
בראשית כא ז
12 ואלה תולדות יצחק
בן אברהם אברהם
הוליד את יצחק:
בראשית כ"ה ט
13 ויבא אברהם זקן בא
בגים ויהוה ברך
את אברהם בכל:
בראשית כ"ה א
14 ויהי אחר ליוסף נדה
הקלה ויאמר ליוסף נדה
אביך חלה ויחך את שני
בניו עמו את מנשה ואת
אפרים: בראשית מח א
15 ואלישע חלה את
חליו אשר ימות בו ויבך
אליו יואש מלך ישראל
ויבך על פניו ויאמר אבי
אבי רבב ישראל
וקרשיו: מלכים ב' יג די

למה נקוד על איז שבא"יו. צבראשית רבה א"יו נקוד למ"ד
אינו נקוד א"ר שמעון כל מקום שאלמה מולא כמד רבה על
הנקודה אמה דורש את הכתב וכלן שהנקודה רבה אמה דורש את
הנקודה איז אציהס אמר רבי עוריה כשם שאמרו לו לנאכיהם איה
שרה כך אמרו לשרה איז אציהס
וה"נ הוי פי' הכא אכל לפ"ה דפירש
דמשום הכי נקוד דעל חנם שאלו לו
קשה דהיה לו לנקד על איה שרה
דהיא עיקר השאלה שאלו עליה: ס'
ע"י ידו בעדה. היינו דוקא לשאל
איה פלונית אכל לשאל בשלמה
אפילו ע"י צעלה אסור כדאמר' צפ'
עשרה יוסקין (קדושין דף ע' וס' ד"ה
אין ע"ש י"ע קמ"ה): פת קמנית
תנן. הא פשיטא דר' יוחנן אמר לבני
פת וקטנית ולא פת של קטנית אלא
הכי מיציעא ליה פת קטנית תנן ואפ"ה
משמע שפיר פת הנאכלת עם הקטנית
ולא משמע פת של קטנית וטעמא
משום דאין רגילין לעשות פת של
קטנית ונ"מ לחדס שאמר ליתן
לפעוליו פת קטנית שרין ליתן להם
פת וקטנית או דלמא פת וקטנית תנן
אכל אס אמר לו פת קטנית בלא ו' הוי
משמע פת של קטנית: ואלו אוכלין
מן התורה. משום דליידי מעיקרא
בפעלים שאלולים ע"י שפסקו להם
מונות או ע"י מנהג המדינה להכי
נקט ואלו אוכלין מן התורה בלא
פסק ובלא מנהג:

1 ויפצר בם מאד א"ר אלעזר 6 מכאן שמסרביץ
לקטן ואין מסרביץ לגדול כתיב 2 ואקחה פת
לחם וכתיב 3 ואל הבקר רץ אברהם אמר רבי
אלעזר 4 מכאן שצדיקים אומרים מעט ועושים
הרבה רשעים אומרים הרבה ואפילו מעט
אינם עושים מנולן מעפרון מעיקרא כתיב
4 ארץ ארבע מאות שקל כסף ולכסף כתיב
5 וישמע אברהם אל עפרון וישקל אברהם
לעפרון את הכסף אשר דבר באזני בני חת
ארבע מאות שקל כסף עובר לסוחר דלא
שקל מיניה אלא 6 קנטרי דאיכא דוכתא דקרו
ליה לתיקלא קנטורא כתיב 6 קמח וכתיב
7 סלת א"ר יצחק מכאן שהאשה צרה עיניה
באורחים ותר מן האיש כתיב 6 לוישי ועשי
עוגות וכתיב 7 ויקח חמאה וחלב ובן הבקר
ואילו לחם לא אייתי לקמיהו אמר אפרים
מקשאה תלמידו של רבי מאיר משמיה דרבי
מאיר אברהם אבינו אוכל חולין בטוהרה היה
ושרה אמנו אותו היום פירסה נדה 8 ויאמרו
אליו איה שרה אשתך ויאמר הנה באהל
להודיע ששרה אמנו צנועה היתה אמר רב
יהודה אמר רב ואיתימא רבי יצחק יודעים
היו מלאכי השרת ששרה אמנו באהל היתה
אלא מאי באהל כדי לחבבה על בעלה רבי
יוסי ברבי חנינא אמר כדי לשגר לה כוס של
ברכה תני משום רבי יוסי למה נקוד על איז
שבאליו לימדה תורה דרך ארץ שישאל
אדם באכסניא שלו 7 והאמר שמואל 8 אין
שואלין בשלום אשה כלל יעל ידי בעלה
שאני 9 אחרי בלותי היתה לי ענדנה אמר רב

חסדא אחר שנתבלה הבשר ורבו הקמטין נתעשרו הבשר ונתפשטו הקמטין וחזר היופי למקומו כתיב 9 ואדוני זקן
וכתיב 10 ואני זקנתי דלא מותיב הקב"ה כדקאמרה איהי תנא דבי רבי ישמעאל 10 גדול שלום שאפי' הקב"ה שניה
בו שנאמר 10 ותצחק שרה בקרבה וגו' 9 ואדוני זקן וכתיב 10 ויאמר ה' אל אברהם וגו' ואני זקנתי 11 ותאמר מי מלל
לאברהם הניקה בנים שרה כמה בנים הניקה שרה אמר רבי לוי אותו היום שגמל אברהם את יצחק בנו עשה
סעודה גדולה היו כל אומות העולם מרגנים ואומרים ראיתם זקן וזקנה שהביאו אסופי מן השוק ואומרים בנינו
הוא ולא עוד אלא שעושיין משתה גדול להעמיד דבריהם מה עשה אברהם אבינו הלך וזימן כל גדולי הדור
ושרה אמנו זימנה את נשותיהם וכל אחת ואחת הביאה בנה עמה ומניקתה לא הביאה ונעשה גם בשרה אמנו
ונפתחו דדיה כשני מעיינות והניקה את כולן ועדיין היו מרגנים ואומרים אם שרה הבת תשעים שנה תלד
אברהם בן מאה שנה יוליד מיד נהפך קלסתר פנים של יצחק ונרמה לאברהם פתחו כולם ואמרו 12 אברהם
הוליד את יצחק 13 עד אברהם לא היה זקנה ויהוה ויהוה זקנה ויהוה זקנה 13 ואברהם זקן בא בימים 14 עד יעקב לא
יצחק משתעי בהדי אברהם אתא אברהם בעא רחמי והוה זקנה ויהוה זקנה ויהוה זקנה 13 ואברהם זקן בא בימים 14 עד יעקב לא
הוה חולשא אתא יעקב בעא רחמי והוה חולשא שנאמר 14 ויאמר ליוסף הנה אביך חולה עד דאתא אלישע לא
הוה דחליש ואתפח אתא אלישע בעא רחמי ואתפח שנאמר 15 ואלישע חלה את חליו אשר ימות בו מכלל דחלה
חלי אחריתי תנו רבנן 16 שלשא חלאין חלה אלישע אחד שרדפו לגיחו בשתי ידיו ואחד שגורה דובין
בתיניקות ואחד שמת בו שנאמר 15 ואלישע חלה את חליו אשר ימות בו: אלא עד שלא יתחילו
במלאכה צא ואמרו להם על מנת שאין לכם עלי אלא פת וקטנית כו': אמר ליה רב אחא בריה דרב
יוסף לרב חסדא פת קמנית תנן או פת וקמנית תנן אמר ליה האלהים צריכה וי"ו 16 כי מורדיא דלברות:
רבן שמעון בן גמליאל אומר אינו צריך הכל כמנהג המדינה: הכל לאתויי מאי לאתויי הא 17 דתנן השוכר
את הפועל ואמר לו כאחד וכשנים מבני העיר נותן לו כפחות שבשכירות דברי רבי יהושע וחכמים ואומרים
משמנין ביניהם: 17 מתנני' ואלו' אוכלין מן התורה העושה במחובר לקרקע בשעת גמר מלאכה ובתלוש
מן הקרקע עד שלא נגמרה מלאכתו ובדבר שגידולו מן הארץ שאין אוכלים העושה במחובר לקרקע
בשעה

ומתקלנין וכלן [סנהדרין ק"ז]. ואחד שגירה דובין בתיניקות. בעון שגיה לזכים בתיניקות (סוטה טו.). חלה את חליו אשר ימות בו. ועל חלו ימות בו (שם).